

Zakład Ruchów Społecznych i Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku
Instytut Studiów Kobiety

KSIĄŻKA ABSTRAKTÓW

III międzynarodowa konferencja naukowa

Polityka i politycy w prasie XX i XXI w.

pt.

Polityka w prasie kobiecej

Białystok 25-27 maja 2018 r.

Spis treści

Prof. zw. dr hab. Ewa Maj

Kobieta wobec polityki: strategie tożsamościowe w publicystyce tygodnika „Na Posterunku” (1917-1919)..... 5

Prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk

Próby uobywatelnienia kobiet w okresie dwudziestolecia międzywojennego na łamach „Bluszczu” 7

Doc. dr Lubou Kozik

„Białoruskaja rabotnica i sialanka” („Białoruska Robotnica i Chłopka”) i formowanie ideału kobiety sowieckiej w Białoruskiej Socjalistycznej Republice Radzieckiej (1924-1939)..... 9

Prof. dr hab. Agnieszka Szudarek

Kwestia narodowa a kwestia kobieca. Zadania Wielkopolanek w obliczu zaostrenia polityki germanizacyjnej w 1908 r. w opinii poznańskich i warszawskich czasopism dla kobiet..... 11

Prof. dr hab. Beata Walęciuk-Dejneka

Oświata - kształcenie - wychowanie: twórczość społeczna i polityczna (patriotyczna) Faustyny Morzyckiej na łamach prasy z XIX/XX wieku – wybór 13

Prof. dr hab. Joanna Dufurat

Polityka na łamach „Pracy Obywatelskiej” (1928/9-1939), organu prasowego sanacyjnego Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet..... 14

Dr Daniela Kolenovska

Aktualne problemy polityki zagranicznej w prasie kobiecej w socjalistycznej Czechosłowacji (1964-1970)..... 16

Dr hab. Małgorzata Dajnowicz, prof. UwB

Kierunki działalności Ligi Kobiet w świetle „Zwierciadła” (1982-1989) 19

Dr hab. Ewa Danowska

Polityka na łamach prasy kobiecej wydawanej w Galicji 1900-1918..... 21

Dr hab. Aneta Dawidowicz

Problematyka polityki i polityków na łamach "Głosu Kobiet" czasopisma dla kobiet wydawanego w latach 1908-1939 23

Doc. dr Alena Sumko

Zaangażowanie kobiet w zjazdy delegatek ZSRR w drugiej połowie lat 1920 (na podstawie materiałów czasopisma „Rabotnica” [„Pracownica”]) 25

Doc. dr Alesya Korsak

Społeczne i polityczne życie BSSR w czasopiśmie „Białoruska Rabotnitsa i Syalyanka” (1924 - 1939)..... 27

Dr Eleonora Kirwiel

Kobieta w polityce rosyjskiej na łamach czasopisma "Kobieta i polityka" (ros. "Женщина и политика") 29

Dr Maria Bauchrowicz-Tocka

„Zakonspirowane mężatki”, czyli o ograniczeniach obyczajowych i prawnych wobec pracujących kobiet na łamach „Tygodnika Kobiety” 31

Doc. dr Inna Vaskevich

Wizerunek sowieckiej kobiety-polityka w białoruskim czasopiśmie «Rabotnica i sialanka» [„Robotnica i Chłopka”] (1945–1991)..... 33

Dr Anna Szwed-Walczak

Transformacja ustrojowa na łamach pisma „Kobieta i Życie” 35

Dr. hab. Adam Miodowski, prof. UwB

Rozwój wrocławskich i szczecińskich struktur Ligi Kobiet w latach 1947-1989 w świetle publikacji „Naszej Pracy” 37

Dr Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk

Obraz kobiety rozpowszechniany w kobiecej prasie podziemnej (1939-1945)..... 39

Dr Barbara Klich-Kluczevska

Komentarze do biopolityki. Polityka (pro)rodzinna w powojennej prasie kobiecej..... 41

Dr Katarzyna Stańczak-Wiślicz

Stan wojenny i dyskurs nowego porządku na łamach magazynów kobiecych w Polsce początku lat 80. XX wieku 42

Dr Barbara Drapikowska

Idea zaangażowania kobiet na rzecz obronności kraju na łamach kobiecego czasopisma „Dla przyszłości”..... 44

Mgr Waldemar Barszczewski

Tematyka wyborów do samorządu terytorialnego w II Rzeczypospolitej na łamach „Kobiety Współczesnej” w latach 1927-1934 46

Mgr Agnieszka Drozdowska

O działalności Ligi Kobiet w okręgu białostockim (w świetle „Naszej Pracy”) 48

Mgr Urszula Ćwik

Kobieta i polityka w PRL w świetle „Kobiety i Życia” po 1970 roku..... 50

Mgr Justyna Zajko-Czochańska

Problematyka polityki na łamach „Przyjaciółki” w latach 1970-1989.
Przegląd problematyki..... 52

Dr Ewelina Podgajna

Kobieta w polityce na łamach „Głosu Kobiety”, „Życia Kobiet” i „Wiciarki” –
dodatki do tygodników prasy ruchu ludowego w latach 1931-1939..... 54

Prof. zw. dr hab. Ewa Maj
Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie

**Kobieta wobec polityki: strategie tożsamościowe w publicystyce tygodnika
„Na Posterunku” (1917-1919)**

*Women vs. politics – identity strategies in the journalistic writing of the “Na Posterunku”
weekly (1917-1919)*

Słowa kluczowe

kobieta, polityka, strategia zadomowienia, strategia współobecności

Keywords

women, politics, domestication strategy, co-presence strategy

Streszczenie

Tygodnik dla kobiet „Na Posterunku” był organem prasowym Ligi Kobiet Naczelnego Komitetu Narodowego. Informował o sprawach społecznych, ekonomicznych, pedagogicznych i etycznych, ujawniając istnienie konwencji interpretacyjnych, w ramach których dochodziło do ekspozycji płci jako wartości szczególnej. Publicystyka tygodnika określiła obecność kobiet w polityce i ustaliła strategie tożsamościowe, wynikające z nabywania przez nie nowego statusu społecznego i prawnego w okresie Wielkiej Wojny i po jej zakończeniu. Wykreowała dychotomiczny model tworzenia tożsamości. Pierwszemu z nich towarzyszyła strategia zadomowienia, która umożliwiała kobietom odkrywanie osobliwości polityki. Natomiast drugi model w postaci strategii współobecności pozwalał na poszukiwanie indywidualnych dróg autokreacji w ramach wspólnoty płci, ale bez konieczności podtrzymywania tradycyjnych ról społecznych (żona, matka, opiekunka). Redakcja tygodnika wzięła udział w procesie kształtowania wizji kobiecej elity złożonej z zastępów działaczek społecznych i gospodarczych, mobilizujących masę społeczną do walki o równouprawnienie.

Summary

“Na Posterunku” was a women's weekly paper published by the Women's League of the Superior National Committee. It disseminated information on the social, economic, pedagogical

and ethical issues, referring to interpretation conventions, which approached gender as a special value. Its journalistic writing fostered the presence of women in the political domain, as well as determined identity strategies flowing from the granting of a new social and legal status to women, both during and after the Great War. It shaped the dichotomic model of identity building which was connected, on the one hand, with the domestication strategy, and on the other hand, with the co-presence strategy. The former enabled women to explore the peculiarities of politics, while the latter promoted the search for one's own ways towards auto-creation as part of the unity of gender, without the need to uphold traditional social roles (including those of a wife, a mother and a caretaker). The editorial panel of the paper contributed to the shaping of a vision of the women's elite comprising social and economic activists who encouraged the public to fight for equal rights.

Prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

**Próby uobywatelnienia kobiet w okresie dwudziestolecia międzywojennego
na łamach „Bluszczu”**

*Attempts of women's self-empowerment (“citizenation”) in the interwar period in the
columns of the “Ivy”*

Słowa kluczowe

wybory parlamentarne i samorządowe, Polska 1918-1939, kobiety posłanki, senatorki, radne,
„Bluszcz” 1918- 1939

Keywords

parliamentary and local elections, Poland 1918-1939, female members of parliament,
senators, and councillors, “Bluszcz” 1918-1939

Streszczenie

Artykuł omawia trudny proces włączenia kobiet jako pełnoprawnych obywaterek w tworzenie odrodzonego państwa polskiego w okresie dwudziestolecia międzywojennego na łamach warszawskiego tygodnika „Bluszcz”. Pokazuje wyzwalamie się kobiet spod supremacji mężczyzn poprzez aktywną działalność organizacji kobiecych w kraju i na arenie międzynarodowej, obalanie stereotypów społecznych, postrzegania ich roli w społeczeństwie przez mężczyzn oraz samych kobiet. Podpisanie przez Marszałka Józefa Piłsudskiego w 1918 roku praw wyborczych kobietom polskim nie wyeliminowało prawnego upośledzenia Polek, bowiem przez wiele lat, również po ujednoczeniu prawodawstwa w Polsce w 1932 r., organizacje kobiece walczyły z tradycją prawną i obyczajową kodeksu Napoleona, o równe prawa majątkowe, małżeńskie, o prawo do opieki nad dzieckiem po rozwodzie, o prawo do pracy i równej płacy na tych samych stanowiskach, o prawo do nauki i in. Wiele artykułów w dwudziestoleciu międzywojennym w „Bluszczu” o równouprawnieniu miało na celu wzmocnienie poczucia wartości kobiet i wskazywało drogę ku ich uobywatelnieniu. Światłe publicystki apelowały na łamach pisma do Polek, by swój los wzięły w swoje ręce

i by w poczuciu obywatelskiego obowiązku włączyły się w nurt życia politycznego, społecznego, gospodarczego, kulturalnego i naukowego.

Summary

The article discusses the difficult process of including women as full citizens in the creation of the reborn Polish state in the interwar period in the Warsaw weekly "Bluszcz". It shows the liberation of women from men's supremacy through the active work of women's organizations in the country and on the international arena, the abolition of social stereotypes, the perception of their role in the society by men and women themselves. The fact of granting the electoral rights to Polish women by Marshal Józef Piłsudski in 1918 did not eliminate the legal impairment of Polish women, because for many years, also after the unification of legislation in Poland in 1932, women's organizations have fought the legal and moral tradition of Napoleon's code, for equal property and matrimonial rights, for the right to custody of a child after divorce, for the right to work and equal pay in the same positions, for the right to education and other. Many articles about equality in the "Ivy" in the interwar period were aimed at strengthening the women's self-esteem and showed them the path towards their self-empowerment ("citizenization"). The enlightened journalists appealed to the Polish women to take their fate into their own hands and, in a sense of civic duty, join the current of political, social, economic, cultural and scientific life.

Doc. dr Lubou Kozik
Białoruski Uniwersytet Państwowy

**„Bielaruskaja rabotnica i sialanka” („Białoruska Robotnica i Chłopka”)
i formowanie ideału kobiety sowieckiej w Białoruskiej Socjalistycznej Republice
Radzieckiej (1924-1939)**

*“Belaruskaya rabotnitsa and syalyanka” and the formation of the ideal of Soviet women
in the Belarusian Soviet Socialist Republic (1924-1939)*

Słowa kluczowe

BSRR, propaganda, socjalizm, „Białoruska Robotnica i Chłopka”, „Robotnica i Kolchoźnica Białorusi”, kobieta sowiecka, ideal

Keywords

BSSR, propaganda, socialism, “Belaruskaya rabotnitsa i syalyanka”, “Rabotnitsa i kalgasnitsa Białorusi”, the Soviet woman, ideal

Streszczenie

W BSRR jednym ze środków formowania świadomości socjalistycznej u kobiet było czasopismo „Bielaruskaja rabotnica i sialanka” („Białoruska Robotnica i Chłopka”), które powstało w 1924 r. (od jesieni 1931 r. – „Rabotnica i kalgasnitsa Białorusi” („Robotnica i Kolchoźnica Białorusi”). Zadaniem redakcji pisma – Wydziału Kobiecego KC KP(b)B – było rozpowszechnianie wpływu partii komunistycznej na szerokie warstwy robotnic i chłopów oraz podniesienie ich poziomu kulturalno-politycznego poprzez tłumaczenia im zadań stojących przed partią komunistyczną i władzą radziecką.

Kształtowanie ideału kobiety sowieckiej na łamach czasopisma „Białoruska Robotnica i Chłopka” / „Robotnica i Kolchoźnica Białorusi” odbywało się głównie na linii aktywności społecznej i partyjnej, zmiany statusu i roli kobiety w rodzinie, zaangażowania w realizację postawionych czynnikami partyjnymi i państwowymi zadań w dziedzinie politycznej, gospodarczej, społecznej i kulturalnej.

Summary

In the BSSR one of the means of formation of the socialist consciousness of the women was the magazine "Belaruskaya rabotnitsa i syalyanka", which was founded in 1924. ("Rabotnitsa i kalgasnitsa Belarusi" after 1931). The task of the publisher – Women's Department of CK of CP(b)B – was to widespread the influence of the Communist party on the different social groups of the working and peasant women and to raise the level of their cultural and political consciousness by the explaining the ideological tasks of the Communist party and the Soviet government to them.

In the magazine "Belaruskaya Robotnitsa i Syalyanka" / "Rabotnitsa i Kalgasnitsa Belarusi" the main attention was paid to the social and party activities of the women, their status and role in the family, their involvement in the realization of the Communist party and Soviet state tasks in the political, economic, social and cultural spheres. The Soviet authorities consider the socially and politically active woman as a model of the perfect Soviet women.

Prof. dr hab. Agnieszka Szudarek
Uniwersytet Szczeciński

Kwestia narodowa a kwestia kobieca. Zadania Wielkopolanek w obliczu zaostrzenia polityki germanizacyjnej w 1908 r. w opinii poznańskich i warszawskich czasopism dla kobiet

The National Question and the Woman Question - the tasks of women from the Greater Poland region confronted by tightening of germanisation policy in 1908 as seen by women's magazines in Poznań and Warsaw

Słowa kluczowe

zabór pruski, ruch kobiecy w Wielkopolsce na początku XX wieku,
polskie czasopisma dla kobiet

Keywords

Prussian Partition, Women's Movement in the Greater Poland Region at the Beginning of the 20th Century, Polish Women's Magazines

Streszczenie

Rok 1908 r. był szczególnie dla polskich kobiet zamieszkałych pod zaborem pruskim. Wydane zostały wówczas kolejne ustawy wymierzone przeciwko Polakom. Pierwsza stwarzała możliwość przejmowania ziemi należącej do polskich posiadaczy ziemskich (ustawa wywłaszczeniowa). Druga zakazywała – poza nielicznymi wyjątkami – posługiwania się językiem polskim podczas zgromadzeń publicznych. Ten sam rok przyniósł również zniesienie zakazów dyskryminujących kobiety w państwie pruskim. Mogły one od 1908 roku należeć do partii politycznych oraz być przyjmowane na uniwersytety w Niemczech na tych samych prawach co mężczyźni. Polki doświadczyły więc z jednej strony kolejnych ograniczeń narodowych, z drugiej likwidacji barier ograniczających je jako kobiety. Kwestia ta została dostrzeżona przez czasopisma dla kobiet ukazujące się w Poznaniu (zabór pruski) oraz Warszawie (Kongresówka). Celem artykułu jest określenie ich stanowiska wobec dylematu przed jakim stanęły Wielkopolanki działające w ruchu kobiecym. Mianowicie jak pogodzić prowadzoną przez nie działalność patriotyczną z możliwościami jakie otworzyły się

przed kobietami w Niemczech w wyniku wspomnianych reform? Analiza publikacji prasowych w perspektywie intersekcjonalnej dostarcza informacji na temat proponowanych strategii działania godzących interesy narodowe z interesami płci.

Summary

1908 was a special year for Polish women living under the Prussian partition. New laws aimed against Poles were introduced. The first of them provided an opportunity to take over the land belonging to Polish land owners (Expropriation Law). The following banned all but a few situations in which Polish language could be used during public gatherings. In the same year, however, some prohibitions discriminating against women in the state of Prussia were abolished. From 1908 on, women could become members of political parties and had the same rights to be admitted to universities in Germany as men had. Hence, on the one hand Polish women experienced further restrictions based on their nationality, while on the other, some barriers for them as women were lifted. This issue was noticed by women's magazines published in Poznań (Prussian partition) and Warsaw (Congress Poland). This paper aims at describing these magazines' attitude towards the dilemma faced by female activists of the women's movement from the Greater Poland region. Namely, how to combine their patriotic activities with the opportunities that opened up for women in Germany as the result of the reforms mentioned. The analysis of press articles from the intersectional perspective provides information about the proposed action strategies to combine national and gender interests.

Prof. dr hab. Beata Wałęciuk-Dejneka
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

**Oświata - kształcenie - wychowanie: twórczość społeczna i polityczna (patriotyczna)
Faustyny Morzyckiej na łamach prasy z XIX/XX wieku – wybór**
*Education - social and political (patriotic) creativity of Faustina Morzycka in the press of
the nineteenth / twentieth century – selected issue*

Słowa kluczowe

Faustyna Morzycka, literatura XIX/XX wieku, działaczka społeczna, pisarka, prasa

Keywords

Faustyna Morzycka, literature, XIX/XX centurie, solitude, wrieter, press

Streszczenie

Artykuł przybliżyła postać mało znanej literatki, działaczki społecznej z przełomu XIX/XX wieku – Faustyny Morzyckiej. Aktywnie działająca w sferze publicznej i społecznej kobieta, pozostała do końca życia sama, nigdy nie wyszła za mąż. Pisane przez nią teksty, także literackie, zafunkcjonowały w ówczesnej prasie, niektóre z nich, z czasem zostały wydane jako odrębne publikacje. Rozpoznawana jest przez badaczy jako “Nałęczowska Siłaczka”, postać, która posłużyła pisarzowi, Stefanowi Żeromskiemu, do stworzenia noweli *Siłaczka*, wydanej po raz pierwszy w zbiorze opowiadań w 1885 roku.

Summary

The article is describing the figure of Faustyna Morzycka, the social activist, the writer and the woman actively acting at the turn of the 19th and 20th centurie. She spent the life alone, never got married. She was born in Tambów, died in Poland, in Cracow. Little-known, not to say forgotten activist, universally was regarded as of the heroine of the Stefan Żeromski’s story: *Siłaczka*. As the writer she didn't become famous, her artistic work turned out to be poor artistically.

Prof. dr hab. Joanna Dufurat
Uniwersytet Wrocławski

**Polityka na łamach „Pracy Obywatelskiej” (1928/9-1939), organu prasowego
sanacyjnego Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet**
*Politics in „Praca Obywatelska” (1928-1939), the newspaper of the sanacja Związek Pracy
Obywatelskiej Kobiet (Women’s Association for Civil Labour)*

Słowa kluczowe

II Rzeczypospolita, zamach majowy, aktywność polityczna kobiet, prasa kobieca,
prosanacyjne organizacje kobiece, wybory

Key words

the Second Republic of Poland, the May Coup, women’s political activity, women’s press,
prosanacja women’s associations, elections

Streszczenie

Tematem referatu będzie „Praca Obywatelska”, wydawana w latach 1928-1939. Na tle innych czasopism kobiecych, ukazujących się w dwudziestoleciu międzywojennym, periodyk wyróżniał się dominacją tematyki politycznej. Jego łamy wypełniały nie tylko treści odnoszące się do bieżącej polityki, ale także – niespotykane w innych wydawnictwach kobiecych tego okresu – analizy polityczne oraz omówienia projektów ustaw i aktów prawnych o kluczowym znaczeniu dla sfery publicznej. O charakterze i profilu politycznym pisma przesądzał fakt, że jego wydawcą był - utworzony w marcu 1928 r. - Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, którego liderki w pełni zaakceptowały dokonany w maju 1926 r. przez Józefa Piłsudskiego zamach stanu. Stąd też program polityczny „Pracy Obywatelskiej” sprowadzał się do propagowania tzw. ideologii państwowej i afirmacji polityki prowadzonej przez obóz sanacyjny.

Summary

“Praca Obywatelska” (Citizenship Work) was an internal paper of the Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, formed by the left-liberal intelligentsia in March 1928 after Jozef Piłsudski’s May Coup of 1926. It aimed to involve women in political movement. ZPOK soon became the largest and most influential pro-sanacja women’s association in interwar Poland. Its founding members stressed that women needed their own political representation in the Piłsudski’s camp. They envisioned the ZPOK as a school of democracy, preparing women for self-reliant political and social activities, helping them to overcome their inhibitions regarding public life and to transform into fully engaged female citizens of the state. The newspaper openly supported politics of the sanacja camp and its BBWR (Nonpartisan Bloc for Cooperation with the Government).

Dr Daniela Kolenovska
Instytut Historii Współczesnej Czeskiej Akademii Nauk (Praga)

**Aktualne problemy polityki zagranicznej w prasie kobiecej w socjalistycznej
Czechosłowacji (1964-1970)**

*Current foreign policy issues in women's press in the socialist
Czechoslovakia (1964-1970)*

Słowa kluczowe

Czechosłowacja, Związek Kobiet Czeskich, kobiecy ruch, prasa kobieca, ruch pokojowy

Keywords

Czechoslovakia, Czechoslovak Women's Union, Women's Movement, Women's Press, World
Peace Movement

Streszczenie

Ruch kobiecy w Czechosłowacji stracił perspektywę nie socjalistyczną w latach pięćdziesiątych, po sztucznym procesie z Miladą Horákovą. Kluczową organizacją był Związek Kobiet Czechosłowackich, który stopniowo realizował komunistyczną ideę zjednoczonej masowej kobiecej bazy służącej przede wszystkim budowaniu socjalistycznego społeczeństwa. Strategię Czechosłowackiego ruchu kobiecego tworzyły zatem władze partii komunistycznej. Oczywiście główne magazyny wydawane przez Związek - czasopismo *Vlasta* i *Biuletyn Związek Kobiet Czechosłowackich* – to odzwierciedlały.

W odniesieniu do kwestie polityki zagranicznej, magazyny zaakceptowały retorykę zimnej wojny. Temat kobiecej emancypacji zniknął na ich stronach na korzyść: 1) imperatywu przedstawienia Zachodu jako agresora 2) wymogu okazania solidarności z wyzyskiwanymi i cierpiącymi. Jednak od połowy lat sześćdziesiątych zaczęły pojawiać się w *Vlasta* krótkie wiadomości o udanych karierach zachodnich aktorek i polityków. W latach 1968/69 obszernie artykuły zaczęły komentować wyższy standard życia zachodnich społeczeństw w porównaniu z możliwościami krajowymi.

Wydarzenia Praskiej Wiosny nie zmieniły tej sytuacji od razu. Jak wykazały czasopisma, oficjalny ruch kobiecy zaakceptował podporządkowanie kierownictwu

komunistycznej partii. Podczas pogłębiającej się normalizacji czasopisma stopniowo zmieniały swoje nastawienia do świata, aby przystać do każdej zmiany w kierownictwie partii komunistycznej. W związku z tym wcześniej rosnąca uwaga poświęcana aktualnym sprawom w świecie i w przeszłości globalnego ruchu kobiet była ograniczona do minimum. W 1970 r. artykuły priorytetowo traktowały bliskie współdziałanie z społeczeństwami bloku sowieckiego, odzwierciedlały historię kilku pro-sowieckich państw Globalnego Południa i promowały solidarność z tymi, którzy ponieśli konsekwencje kolonialnego ucisku. Ograniczając się do tych tematów, magazyny odzwierciedlały niezdolność oficjalnego ruchu kobiecego w Czechosłowacji do pominięcia tradycyjnych stereotypów związanych z płcią i do wyrażenia autonomicznego programu.

Summary

The women's movement in Czechoslovakia lost a non-socialist perspective in the 1950s, after the fabricated process with Milada Horáková. The key organization was the Czechoslovak Women's Union, which gradually fulfilled the Communist idea of a unified mass female base to serve primarily the interests of building the socialist Czechoslovak society. Thus, the strategy of the Czechoslovak women's movement was laid down by the authorities of the Communist Party during the 1960s. Naturally, this was reflected in the main magazines published by the Union - the weekly *Vlasta* and the Bulletin of the Czechoslovak Women's Union.

As for the foreign policy issues, the journals accepted the Cold-War rhetoric. The theme of female emancipation has receded on their pages into 1) the imperative of presenting the West as the aggressor 2) the requirement to show solidarity with exploited and suffering working people. Yet, brief news on successful careers of Western actresses and politicians began to appear in *Vlasta* since the mid-1960s. In 1968/69, extensive articles started to comment on higher standards of living of Western societies when compared to domestic situation.

The events of the Prague Spring did not change this situation immediately. As demonstrated by the journals, the official women's movement accepted its subordination to the party leadership. During the deepening normalization, the journals steadily changed its attitudes to the world to fit in any shift within the communist party leadership. Thus, the journals' formerly growing attention to the current issues abroad and past global development

of the Women's movement was restricted to minimum. In 1970, articles prioritized close cooperation with the Soviet-bloc societies, reflected history of several pro-Soviet countries of the Global South and promoted solidarity with those who suffered the consequences of colonial oppression. Being limited to these themes, the journals reflected the incapability of the official women's movement in Czechoslovakia to omit traditional gender stereotypes and articulate autonomous agenda.

Dr hab. Małgorzata Dajnowicz, prof. UwB
Uniwersytet w Białymstoku

Kierunki działalności Ligi Kobiet w świetle „Zwierciadła” (1982-1989)
Directions of activity the Women's League the analysis in „Mirror” (1982-1989)

Słowa kluczowe

organizacja kobieca, Polska Rzeczypospolita Ludowa, propaganda, Liga Kobiet, Liga Kobiet
Polskich

Keywords

women's organization, Polish People's Republic, propaganda, Women's League, Polish
Women's League

Streszczenie

Pismo kobiece pt. „Zwierciadło. Pismo Ligi Kobiet Polskich” było oficjalnym organem Ligi Kobiet Polskich, organizacji o silnych związkach ideologicznych z Polską Zjednoczoną Partią Robotniczą. W swej głównej polityce przekazywała informacje o polityce i uczestnictwie kobiet w rzeczywistości Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej od 1982 do 1989 roku, służyła jako kanał komunikacji między rządem komunistycznym a wykształconymi kobietami w Polsce. Czasopismo miało na celu wzmocnienie pod względem liczby członkiń w LKP i partii komunistycznej. Informacje prasowe skupiały się głównie na problemach kobiet, takich jak problemy rodzinne, urlopy rodzicielskie, kariera zawodowa kobiet i problemy kryzysu gospodarczego. Udział kobiet w polityce stał się popularnym tematem głównie w czasie wyborów samorządowych i parlamentarnych w latach 1984, 1985, 1988, 1989.

Summary

A periodical paper *Mirror: the Magazine of the League of Polish Women* was an official organ of LKP (the League of Polish Women), an organization with strong ideological connections with PZPR (the Polish United Workers' Party). As its main policy was

transmitting information about politics and the participation of women in the reality of the Polish People's Republic from 1982 to 1989, it served as a channel of communication between the communist government and educated women in Poland. The magazine aimed at strengthening human resources in LKP and the communist party. The press coverage tended to focus on women's issues such as family problems, parental leave, professional careers and economic crisis. Women's political participation became a popular issue mainly during the time of municipal and parliamentary elections in 1984, 1985, 1988, 1989.

Dr hab. Ewa Danowska
Polska Akademia Umiejętności

Polityka na łamach prasy kobiecej wydawanej w Galicji 1900-1918
Politics in women's newspapers published in Galicia in 1900-1918

Słowa kluczowe

Galicja 1900-1914, prasa kobieca, tematyka, polityka na łamach

Keywords

Galicia 1900-1914, women's periodicals, topics, publications on political issues

Streszczenie

W latach 1914-1918 ukazywało się w Galicji kilkanaście tytułów czasopism przeznaczonych dla kobiet. Wydawane były we Lwowie i Krakowie. Należy stwierdzić, że tematyka polityczna były słabo reprezentowana na ich łamach. Panowało wówczas powszechne przekonanie, że domeną działalności kobiet było prowadzenie gospodarstwa domowego i wychowanie dzieci. Prasa kobieca dostarczała głównie informacji z tego zakresu, wzbogacając tematykę prasy o publikowanie opowiadań, wierszy, artykułów o treści historycznej i rocznicach ważnych wydarzeń w dziejach narodu oraz wielu praktycznych porad. Prasa dla kobiet wydawana przez środowiska lewicowe i socjalistyczne (np. „Głos Kobiet”, „Nowe Słowo” czy „Robotnica”) cechowała się informowaniem czytelniczek o feministycznych ruchach i organizacjach oraz kwestii równouprawnienia. Wydawano była także prasa przeznaczona dla docelowej grupy kobiet (np. „Ziemianka”, „Nauczycielka” czy „Przyjaciel Sług”), czy gorliwych katoliczek (np. „Niewiasta Polska”, czy „Niewiasta Katolicka”). Wyjątkowe stanowisko wobec zachodzących wydarzeń zajmowało pismo „Na Posterunku” (lata 1917-1919) swe łamy poświęcając głównie sprawom bieżącej polityki i równouprawnienia kobiet.

Summary

In 1914-1918 more than a dozen periodicals for women were published in Galicia. They were published in Cracow and Lviv. It has to be admitted that political issues were not frequently presented in those periodicals. In early 20th century there was a widespread belief that the interests of women were confined to housekeeping and childcare. Women's periodicals mostly included information on these topics, enriched by sections which included stories, poems, historical articles, information on important national anniversaries and practical advice. Women's magazines published by left-wing and Socialist circles, such as "Głos Kobiet", "Nowe Słowo" or "Robotnica", mostly concentrated on informing their readers about Feminist movements and the issue of equal rights. There were also periodicals targeting specific groups of women, such as "Ziemianka" ("The Female Landowner"), "Nauczycielka" ("The Woman Teacher") and "Przyjaciel Sług" ("A Servant's Friend"), or devout Catholics, i.e. "Niewiasta Polska" or "Niewiasta Katolicka". An exceptional role was played by the "Na Posterunku" ("On Guard") periodical, published in 1917-1919, which was mostly dedicated to current politics and equal rights for women.

Dr hab. Aneta Dawidowicz
Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie

**Problematyka polityki i polityków na łamach "Głosu Kobiet" czasopisma dla kobiet
wydawanego w latach 1908-1939**

*Politics and politicians in the Głos Kobiet women's magazine
published in the years 1908-1939*

Słowa kluczowe

prasa kobieca, aktywność kobiet, równouprawnienie, ruch socjalistyczny, zamach majowy,
proces brzeski

Keywords

women's press, women's activism, equal rights, socialist movement, the May Coup d'État, the
Brest trials

Streszczenie

„Głos Kobiet” było to czasopismo wydawane w latach 1908-1939 przez Centralny Wydział Kobiet Polskiej Partii Socjalistycznej. Adresatkami pisma były kobiety. Pismo było redagowane przez działaczki PPS Zofię Praussową, Władysławę Weychert-Szymanowską. Celem czasopisma było zainteresowanie kobiet uczestnictwem w ruchu socjalistycznym co miało wpłynąć na powiększenie szeregów partyjnych oraz świadomy udział kobiet w walce o równouprawnienie. Treści omawiane na łamach czasopisma odnosiły się przede wszystkim do zagadnień związanych z bytem klasy robotniczej. Na łamach czasopisma nie brakowało artykułów poświęconych polityce, zarówno w kraju jak i za granicą. Szczególnie często krytykowano ustrój kapitalistyczny, określany mianem zbrodniczego i chroniącego jedynie interesy klas posiadających. „Głos Kobiet” zawierał artykuły o organizacjach kobiecych w kraju i w Europie. Podkreślano konieczność równouprawnienia kobiet w sferze ekonomicznej. Szczególnie komentowane były wydarzenia związane z przewrotem majowym z 1926 roku. Wskazywano na brak poprawy warunków życia klasy robotniczej, autorytarne rządy Józefa Piłsudskiego i ogólną sytuację polityczną w kraju. Szeroko komentowano wydarzenia związane z procesem brzeskim. Uwięzienie posłów opozycji w Brześciu nad

Bugiem jednoznacznie potępiono uznając to za hańbę rządzących. Od roku 1933 w czasopiśmie coraz częściej można było przeczytać artykuły piętnujące faszyzm, antysemityzm, politykę państw totalitarnych. Adolfa Hitlera przedstawiano jako głównego wroga pokoju na świecie, demaskowano również zbrodniczą politykę Józefa Stalina. Po II wojnie światowej czasopismo nie zostało wznowione.

Summary

Głos Kobiet (The Voice of Women) was a magazine published between 1908 and 1939 by the Central Women's Division of the Polish Socialist Party (PPS). The publication was addressed to women. It was edited by PPS activists Zofia Praussowa and Władysława Weychert-Szymanowska. The magazine aimed to encourage women to join the socialist movement with a view to expanding the party's membership and helping women to make informed decisions on joining the struggle for equality. *Głos Kobiet* dealt primarily with working-class issues. The magazine ran regular articles on politics, both domestic and foreign. One of the central subjects of criticism in these articles was the capitalist system, which was described as being inherently corrupt and designed to protect only the owning classes. *Głos Kobiet* also featured articles on women's organisations in Poland and Europe, advocating women's economic equality. Particularly extensive coverage was given to the May Coup d'État of 1926. The magazine deplored the fact that the living conditions of the working class had not improved, and criticised the authoritarian rule of Józef Piłsudski, as well as the overall political situation in Poland. Extensive coverage was given to the Brest trials, condemning the incarceration of political-opposition politicians in Brest, and describing it as utterly disgraceful. From 1933 on, *Głos Kobiet* started featuring more articles condemning fascism, anti-Semitism and the policies of totalitarian states. The magazine depicted Adolf Hitler as the main threat to global peace, and exposed the murderous policies of Joseph Stalin. The magazine was not re-launched after World War II.

Doc. dr Alena Sumko
Polockij Gosudarstvennyj Universitet

Zaangażowanie kobiet w zjazdy delegatek ZSRR w drugiej połowie lat 1920.
(na podstawie materiałów czasopisma „Rabotnica” [„Pracownica”])
Involvement of women in the USSR delegate meetings in the second half of the 1920s
(according to the materials of the magazine “Rabotnica”)

Słowa kluczowe

zjazdy delegatek, kobiety, robotnicy, polityka, ZSRR

Keywords

delegate meetings, women, workwoman, politics, USSR

Streszczenie

Podstawową formą pracy wydziałów kobiecych wśród kobiet ZSRR w l. 1920. były zjazdy delegatek, które często nazywano szkołą myśli komunistycznej. Oni funkcjonowali przy komitetach partii różnych szczebli w ciągu jednego roku. Delegates wybierano spośród pracownic, chłopek, żon robotników i urzędników. Szczególny nacisk był kładziony na poszerzenie udziału młodzieży. Głównymi zadaniami zjazdów delegatek było promowanie nowego stylu życia, burzenie tradycyjnego bytu i wciągnięcie kobiet w politykę. Delegateski powinny były rozszerzać wpływ partii komunistycznej na masy pracownic i chłopek. Ważną rolę w tym odgrywała prasa kobieca i m. in. czasopismo „Pracownica”. W 1925 roku w czasopiśmie „Pracownica” ukazał się rozdział „Strona Lenina”. Przedstawione w nim materiały powinny były zaangażować kobiety do aktywnego udziału w przemianach, które odbywały się w ZSRR. Przedstawione w czasopiśmie materiały były tematycznie różne. Tu były fragmenty z dzieł Lenina, artykuły na tematy z ekonomiki i polityki, przykłady z życia kobiet w państwach kapitalistycznych, materiały propagandowe o ważności zjazdów delegatek, tłumaczenie prawa małżeńskiego oraz prawa pracy.

Summary

The main form of work of zhenotdel among women of the Soviet Union in the 1920s, was delegate meetings, which are often called the school of the Communist ideas. They were selected for one year and functioned under party committees of different levels. The delegates were elected among workwomen, peasant women, wives of workers and employees. Particular emphasis was placed on attracting young people. The main tasks of the delegates' meetings are popularization of the new lifestyle, transformation of traditional life and involvement of women in politics. Women delegates had to become the conductor of influence of party on masses of workwomen and peasant women. The involvement of women in delegate meetings was facilitated by women's periodicals, including the magazine "Rabotnica". Since 1925, the magazine "Rabotnica" began to conduct a special heading "Lenin page". It was intended to ensure that women correctly understood the changes taking place in the USSR and actively participated in the Soviet construction. Content categories were very different: thematic extracts from the works of Lenin, economic and political overviews, examples from the lives of women in the capitalist countries, advocacy materials about the importance of the women's delegate movement, explanations of family and marriage and labor law.

Doc. dr Alesya Korsak
Polotski Uniwersytet Państwowy

**Spoleczne i polityczne życie BSSR w czasopiśmie „Białoruska Rabotnitsa
i Syalyanka” (1924 - 1939)**
*Social and political life of the BSSR in the magazine “Bielaruskaja Rabotnica
i Sialanka” (1924 – 1939)*

Słowa kluczowe

“Białoruska rabotnitsa i syalyanka”, życie społeczne i polityczne, BSSR, propaganda

Keywords

Belarusian worker and peasant woman, social and political life, BSSR, propaganda

Streszczenie

W tym artykule na przykładzie kobiecego czasopismu „Białoruska rabotnitsa i syalyanka”, uważany za proces refleksji życia społeczno-politycznego Białoruskiej SRR na łamach czasopism drukowanych. Korelacja między chronologicznie z datą ustanowienia magazynu i pierwszego wydania publikacji - 1924 End - 1939 - w międzynarodowym kontekście sotvetstvuet początku drugiej wojny światowej i zjednoczenie Zachodniej Białorusi z BSRR. Przeanalizowano ponad 90 liczb z próbką tematyczną z różnych lat.

Analiza treści informacji magazynu „białoruscy robotnicy i chłopcy” wykazało, że w 1924 - 1939 lat. magazyn redatsiya zmieniła konfeptsiyu w podejściu do pokrycia życia społecznego i politycznego, a zatem rolę kobiet w tym, w zależności od sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej - od kolektywizacji i industrializacji, livkividatsii bezgrammotnosti i polityki represyjnej do retoryki wojskowej związanej z usilineniem nazistowskich Niemiec i faszystowskich bloku w 1933 - 1939 roku.

Summary

In this article, the example of the women's magazine "The Belarusian Worker and Peasant Woman" examines the process of reflecting the socio-political life of the BSSR on the

pages of printed periodicals. Chronologically, the period is correlated with the date of the establishment of the magazine and the release of the first issue in the light - 1924. The final date - 1939 - in the international context corresponds to the beginning of the Second World War and the reunification of Western Belarus with the BSSR. More than 90 numbers with a thematic sample of different years are analyzed.

An analysis of the information content of the magazine "Belarusian worker and peasant woman" showed that during 1924 - 1939, the editorial board of the journal changed its confession in the approach to public and political life coverage and, accordingly, the role of women in it, depending on the internal and external situation - from the processes of collectivization and industrialization, the fluffy visualization of illiteracy and repressive politics to military rhetoric associated with the intensification of Nazi Germany and the fascist bloc in 1933 - 1939 years.

Dr Eleonora Kirwiel
Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie

Kobieta w polityce rosyjskiej na łamach czasopisma "Kobieta i polityka"

(ros. "Женщина и политика")

Woman in Russian politics in the magazine "Woman and politics"

(Russian "Женщина и политика")

Słowa kluczowe

czasopismo „Kobieta i polityka”, rosyjska polityka, wizerunek kobiet, propaganda

Keywords

journal "Woman and politics", Russian politics, image of women, propaganda

Streszczenie

W artykule została przedstawiona analiza wizerunku rosyjskich kobiet w polityce, zaprezentowany na łamach propagandowego czasopisma o zasięgu federalnym „Kobieta i polityka” („Женщина и политика”, ros. «Женщина и политика»).

W rosyjskiej polityce ogólnie brakuje samodzielnych polityków, a kobiet-polityków w szczególności. Inny sposób postrzegania życia i świata polityki, spowodowane różnymi statusowymi pozycjami kobiet i mężczyzn w społeczeństwie, mocno wpływają na kulturę polityczną kobiet w Rosji. Główne cechy kobiet-polityków w rosyjskiej rzeczywistości to konserwatyzm, stabilność, gotowość do akceptowania (bez kwestionowania) prawa do władzy państwa i podporządkowanie się władzy.

Wizerunki rosyjskich kobiet polityków przedstawione na łamach prezentowanego czasopisma oscylują wokół następujących tez:

- obraz kobiety w polityce rosyjskiej powinien ocieplać wizerunek polityka-mężczyzny;
- kobieta-polityk zajmuje się przede wszystkim sferą społeczną, polityką rodzinną oraz szkolnictwem;
- kobieta-polityk zawsze powinna, tak jak i w życiu prywatnym, wspierać mężczyznę, ale nie starać się w jakikolwiek sposób z nim rywalizować.

Summary

The article presents an analysis of the image of Russian women in politics, presented in the pages of the federal propaganda magazine "Woman and politics" ("Женщина и политика", Russia "Женщина и политика").

In Russian politics there are generally no independent politicians, and women politicians in particular. Another way of perceiving life and the world of politics, caused by the different status positions of women and men in society, strongly affects the political culture of women in Russia. The main features of women politicians in Russian reality are conservatism, stability, readiness to accept (without questioning) the right to state power and submission to power.

The images of Russian women politicians presented in the pages of the presented journal oscillate around the following theses:

- the image of a woman in Russian politics should warm the image of a man-politician;
- woman-politician deals primarily with the social sphere, family policy and education;
- a woman-politician should always, like in private life, support a man, but not try to compete with him in any way.

Dr Maria Bauchrowicz-Tocka
Uniwersytet w Białymstoku

**„Zakonspirowane mężatki”, czyli o ograniczeniach obyczajowych i prawnych wobec
pracujących kobiet na łamach „Tygodnika Kobiety”**
*„Conspiracy of married women” or custom and legal limitations of female employment in
‘Tygodnik Kobiety’*

Słowa kluczowe

II Rzeczpospolita, status społeczno-polityczny kobiet, ustawa celibatowa, prasa kobieca

Keywords

Second Republic of Poland, socio-political status of women, celibacy act, women’s press

Streszczenie

W 1918 roku kobiety w Polsce uzyskały prawa wyborcze. Jednakże pełne uczestnictwo kobiet w II Rzeczpospolitej w życiu publicznym i zawodowym było ograniczone przez prawa obyczajowe i niektóre ustawy. Szczególnie niekorzystną dla zamężnych, wykształconych i ambitnych kobiet była ustawa celibatowa. Wprowadzała ona zakaz pracy mężatkom. Kobiety stały przed życiowymi wyborami: panieństwo i praca, albo małżeństwo i rezygnacja z ambicji zawodowych. Ustawa celibatowa obowiązywała do 20 kwietnia 1938 roku.

Artykuł, na podstawie publikacji prasowych w „Tygodniku Kobiety” (oraz innych materiałów źródłowych), ukazuje ówczesną sytuację i dążenia kobiet do likwidacji krzywdzącej ustawy celibatowej oraz do równouprawnienia w życiu publicznym i zawodowym.

Summary

In Poland women gained voting rights in 1918. However, during the interwar period women’s public and professional lives were limited by custom and law. One of the most unfavorable rules for married, educated and ambitious women was the celibacy act. It stated

that no married women were allowed to work. Women were forced to choose either the life of maidenhood and worker or marriage and giving up on having a career. Celibacy act was in force until 20th of April 1938.

The article, based on ‘Tygodnik Kobiety’ press releases and other source materials, presents the situation of women and their aspirations to abolish the harmful act and to gain equal rights in publish and professional spheres of life.

Doc. dr Inna Vaskevic

Belorusskij gosudarstvennyj universitet informatyki i radioelektroniki

Wizerunek sowieckiej kobiety-polityka w białoruskim czasopiśmie «Rabotnica i sialanka» [„Robotnica i Chłopka”] (1945–1991)

The image of a Soviet woman politician in the Belarusian magazine «Rabotnitsa i syalyanka» (1945–1991)

Słowa kluczowe

sowiecka kobieta-polityk, obraz polityka, stereotypy płci, „Robotnica i Chłopka“, czasopismo, BSSR

Keywords

Soviet woman-politician, image of a politician, gender stereotypes, „Rabotnitsa i syalyanka“, magazine, BSSR

Streszczenie

Rozwiązanie problemu płci w ZSRR opierało się na marksistowsko-leninowskiej interpretacji idei równości kobiet i mężczyzn. Działania mające na celu zaangażowanie kobiet w życie polityczne realizowane były jednocześnie z realizacją zadań gospodarczych i społecznych. W drugiej połowie lat 40. problem emancypacji kobiet w ZSRR został uznany za rozwiązany. Udział kobiet w polityce stał zjawiskiem powszechnym. Państwo było zainteresowane udziałem kobiet republik radzieckich w procesach politycznych, o czym świadczy sformowany w mediach wizerunek sowieckiej kobiety-polityka.

Analiza materiałów popularnego białoruskiego magazynu kobiecego «Robotnica i Chłopka» za lata 1945-1991 pozwala zrekonstruować wizerunek kobiety-polityka BSSR tak jak go rozumieli ideolodzy i funkcjonariusze partyjni i państwowe. Powstały na łamach pisma wizerunek był nie neutralnym odzwierciedleniem zwykłych kobiet białoruskich, a częścią ideologicznego zamówienia. Czasopismo, podobnie jak wszystkie media radzieckie, występowało najpierw jako środek propagandy partii komunistycznej. Pismo tworzyło idealne wizerunki kobiety-polityka, jakie przekazywało czytelnikom.

Summary

In the Soviet state the solving of the gender question was based on the Marxist-Leninist idea of men and women equality. The activities aimed to involve women in the political life were carried out together with the realization of the economic and social tasks. In the second half of the 1940s the problem of the emancipation of women in the USSR was recognized as resolved. The women participation in politics became the widespread phenomenon. The image of a woman-politician formed in mass media indicates that the soviet authorities were interested in the participation of women of all soviet republics in politics.

Analysis of the materials of the Belarusian popular women's magazine «Rabotnitsa i syalyanka» in 1945-1991 allows to reconstruct the image of the women-politician of the BSSR as it was seen by the communist party ideologists and state functionaries. The image created in the process of mediation was not a neutral reflection of real Belarusian women - it was a part of an ideological order. Like all the Soviet media the magazine was a part of the means of propaganda of the Communist party that's why it created the ideal images of the woman-politician and translated them to the reader.

Dr Anna Szwed-Walczak
Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie

Transformacja ustrojowa na łamach pisma „Kobieta i Życie”
The political transformation in the magazine „Kobieta i Życie”
[“The Woman and Life”]

Słowa kluczowe

„prasa dla kobiet”, „transformacja ustrojowa”, „Kobieta i Życie”, kobiety

Keywords

”women’s press”, ”the political transformation”, ”The Women and Life”, ”women”

Streszczenie

Okres transformacji politycznej wzbudził szerokie zainteresowanie prasy, w tym prasy dla kobiet. Redakcja „Kobiety i Życia” liczyła na aktywizację kobiet w sferze politycznej. Na łamach prasy komentowano przemiany polityczne, diagnozowano rzeczywistość i prognozowano kierunki przemian. Punktem wyjścia rozważań była niereprezentatywność kobiet w trakcie obrad przy okrągłym stole. Zwracano uwagę na ironiczne podejście do ruchów kobiecych w Polsce. Ze względu na to, że sprawy kobiet nie były przedmiotem obrad okrągłego stołu, redakcja „Kobieta i Życie” zorganizowała cykl spotkań i artykułów m.in. „O nas bez nas”, „Jeśli nie my, to kto?”, „One nie zawiodą”. Celem artykułu było wskazanie sposobu artykulacji problemów kobiet, struktury podejmowanych kwestii, a także mechanizmów promocji sylwetek kobiet zaangażowanych w politykę. Cezura badawcza objęła lata 1989 – 1997.

Summary

The period of the political transformation has aroused great interest in the press, including women’s press. The editorial Staff of ”Kobieta i Życie” [”The Woman and Life”] counted on activating women in the political sphere. The press commented on political changes, diagnosed reality and forecasted trends. The starting point of the consideration was

that the women were underrepresented during the Round Table Talks. Attention was paid to the ironic approach to women's movements in Poland. Due to the fact that women's issues were not discussed at the Round Table, the editorial staff of "Kobieta i Życie" ["The Woman and Life"] organized a series of meetings and article „About us with us”, „If not us, then who?”, „They will not let you down” among others. The aim of the paper was to show the way of articulating women's problems, the structure of issues addressed, as well as the mechanisms of promoting women figures involved in politics. The research covered the years 1989-1997.

Dr. hab. Adam Miodowski, prof. UwB
Uniwersytet w Białymstoku

Rozwój wrocławskich i szczecińskich struktur Ligi Kobiet w latach 1947-1989 w świetle publikacji „Naszej Pracy”
Development of the Wrocław and Szczecin structures of the Women's League in 1947-1989 in the light of the publication “Nasza Praca” (eng. „Our Work”)

Słowa kluczowe

Polska Ludowa, ruch kobiecy, Liga Kobiet, struktury terenowe, Wrocław, Szczecin, prasa kobieca, „Nasza Praca”

Keywords

Polish People's Republic, women's movement, Women's League, terrains organizations, Wrocław, Szczecin, women's press, „Nasza Praca” (eng. „Our Work”)

Streszczenie

Ukazujący się w latach 1947-1989 „Nasza Praca” była pierwotnie organem Społeczno-Obywatelskiej Ligi Kobiet, następnie od 1949 r. Ligi Kobiet, finalnie od 1981 r. Ligi Kobiet Polskich. Na łamach wydawanego przez Zarząd Główny periodyku wiele miejsca poświęcano działalności terenowych struktur Ligi, w tym tych funkcjonujących na Ziemiach Odzyskanych. Na tych terenach wiodącymi ośrodkami organizacyjnymi polskiego ruchu kobiecego były Wrocław i Szczecin. O specyfice pracy aktywistek Ligi na tym terenie „Nasza Praca” informowała przede wszystkim w stałej rubryce *Liga przy pracy*, jak też w nieregularnie zamieszczanych działach zatytułowanych *Głosy z terenu*, *Sprawy organizacyjne*, *Co czytać* i *Telegramy*. Analiza zamieszczanych tam informacji umożliwia nie tylko odtworzenie procesu rozwoju i działalności tych dwóch terenowych struktur Ligi. Pozwala też na ustalenie do jakiego stopnia stowarzyszenie mogło być w warunkach lokalnych ruchem na rzecz kobiet, a w jakim było jednym z narzędzi komunistycznej władzy w realizacji jej celów politycznych i ideologicznych? Rozstrzygając tę kwestię należy brać pod uwagę specyficzne uwarunkowania społeczne, etniczne i kulturowe Ziemi Odzyskanych. Obok nielicznej ludności autochtonicznej obszary te zasiedlili po 1945 r. repatrianci z Kresów i liczna migracja z Polski centralnej. Potrzeba było lat, by przewyciężyć naturalną

atomizację wewnątrz obu nowych społeczności lokalnych. Czynniki te stanowiły poważną trudność w działalności dolnośląskich i zachodniopomorskich struktur Ligi Kobiet. Począwszy od 1956 r. poprzez rok 1968, 1970, 1976 i finalnie lata 80. na rozwoju terenowych struktur Ligi skupionych wokół ośrodków wrocławskiego i szczecińskiego swoje mocne piętno odcisnęły kolejne przełomy polityczne w kraju.

Summary

Published in 1947-1989, "Nasza Praca" was originally an organ of the Social and Civil Women's League, then from 1949, the Women's League, and finally from 1981, the Polish Women's League. In the periodical published by the Main Board a lot of space was devoted to the League's field structures, including those functioning in the Regained Territories. In these territories, Wrocław and Szczecin were the leading organisational centres of the Polish women's movement. The specificity of the League's woman activists' work in this area was reported by "Nasza Praca" in the permanent column Liga przy pracy (Eng. League at Work), as well as in the irregularly published sections entitled Głosy z terenu (Voices From the Field), Sprawy organizacyjne (Organisational Matters), Co czytać (What to Read) and Telegramy (Telegrams). The analysis of the information contained therein enables not only the reconstruction of the process of development and activity of the two League's field structures. It also makes it possible to determine to what extent the association could have been a women's movement in local conditions and to what extent it was one of the tools of the communist government in achieving its political and ideological goals? The specific social, ethnic and cultural conditions of the Regained Territories should be taken into account when deciding on this issue. Apart from a small number of indigenous people, these territories were inhabited after 1945 by repatriates from Kresy and numerous migrations from central Poland. It took years to overcome the natural atomisation within the two new local communities. These factors constituted a serious difficulty in the activity of the Lower Silesian and West Pomeranian structures of the Women's League. Beginning in 1956, through 1968, 1970, 1976 and finally in the 1980s, the development of the League's field structures concentrated around the Wrocław and Szczecin centres was marked by further political breakthroughs in the country.

Dr Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk
Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej

Obraz kobiety rozpowszechniany w kobiecej prasie podziemnej (1939-1945)
The Image of Women Promoted in the Women's Underground Press (1939-1945)

Słowa kluczowe

Ludowy Związek Kobiet, Związek Kobiet Czynu, Wojskowa Służba Kobiet, prasa
konspiracyjna, prasa kobieca, organizacje podziemne

Keywords

Folk Women's Union, The Union of the Women's Action, Women's Military Service,
conspiratorial press, women's press, underground organizations

Streszczenie

W latach 1939-1945 na ziemiach polskich pozostających pod okupacją niemiecką były wydawane różne pisma konspiracyjne. Spośród nich można wymienić kilka tytułów skierowanych tylko do kobiet, m.in. „Wiadomości kobiece” (1943-1945) i „Żywia” (1942-1945) wydawane przez Ludowy Związek Kobiet działający przy Stronnictwie Ludowym, „Kobieta w Walce”(1943-1944) i „Służba Kobiet”(1943-1944) wydawane przez Armię Krajową czy „Polka Czynu” (1942-1944) Organu Związku Kobiet Czynu Ruchu Miecz i Pług.

Na łamach tych pism starano się nie tylko zapoznawać kobietę z aktualnym programem partii czy organizacji podziemnych, ale także propagowano jej wzorzec. Wszędzie podkreślano ważną rolę kobiety zarówno w czasie wojny, jak i po jej zakończeniu, ale jej zadania w obu okresach były różne. W okresie wojny musiała walczyć o przetrwanie narodu natomiast po jej zakończeniu uczestniczyć w odbudowie kraju i wychowywaniu nowych pokoleń obywateli.

Należy podkreślić, że wzór kobiety rozpowszechniany na łamach czasopism konspiracyjnych był ściśle związany z programem danej partii czy organizacji.

Summary

During the period from 1939 to 1945 many conspiratorial papers were published on Polish territory under German occupation. A few of them were aimed exclusively at women, for example: "Women's Information" (1943-1945) and "Zyvia" (1942-1945) which were published by the Folk Women's Union of the Folk Party, "Women in Fight" (1943-1944) and "Women's Service" (1943-1944) which were published by the Home Army and "Pole of Action" (1942-1944) which was published by The Union of the Women's Action of the Sword and Plow Movement

These papers did not only try to show women the actual agendas of underground parties or organizations but also promoted her image. Everywhere they stressed that a role of women was very important during the warfare and after the end of the war but the tasks of women were different in both periods. During the war women had to fight about the survival of nation but after the end of the war she had to participate in the reconstruction of the country and upbringing of new generations.

Dr Barbara Klich-Kluczewska
Uniwersytet Jagielloński

Komentarze do biopolityki. Polityka (pro)rodzinna w powojennej prasie kobiecej
Commentary on biopolitics. (Pro)natalist politics in the post-war women's press

Słowa kluczowe

biopolityka, polityka społeczna, polityka natalistyczna, prasa kobieca, historia rodziny

Keywords

biopolitics, social politics, natalist politics, women's press, history of family

Streszczenie

Artykuł ma na celu odpowiedź na pytanie, na ile aktywnie i skutecznie redaktorki prasy kobiecej reagowały na zwroty w polskiej polityce natalistycznej w okresie powojennym, a także czy starały się odgrywać aktywną rolę w dyskursie publicznym epoki. Biopolitykę rozumiem jako działania i strategie nowoczesnej dyktatury służące sterowaniu populacją m.in. w kontekście spadku dzietności, nowoczesnej kontroli urodzeń czy praktyk związanych z macierzyństwem i ojcostwem. Analizie poddaję częstotliwość wypowiedzi, formułę i strukturę narracji oraz obecność wypowiedzi eksperckich.

Summary

The article is aimed at answering the question of how actively and effectively women's press editors responded to the turns in Polish post-war natalist policy, and whether they tried to play an active role in the public discourse of the era. I understand biopolitics as actions and strategies of modern dictatorship for controlling the population, among others, in the context of fertility decline, modern birth control or practices related to motherhood and fatherhood. I analyze the frequency of publications on the subject, the formula and structure of the narratives as well as the presence of expert statements.

Dr Katarzyna Stańczak-Wiślicz
Instytut Badań Literackich PAN

**Stan wojenny i dyskurs nowego porządku na łamach magazynów kobiecych
w Polsce początku lat 80. XX wieku**
*Representations of the martial law and the 'new order' in Polish women's magazines
at the beginning of the 1980s*

Słowa kluczowe

stan wojenny, prasa kobieca, propaganda

Keywords

martial law, women's magazines, propaganda

Streszczenie

Celem mojego wystąpienia jest przyjrzenie się reprezentacjom stanu wojennego oraz polityki 'nowego porządku' w polskiej prasie kobiecej początku lat 80-tych XX wieku. Po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 r., wszystkie tytuły prasowe, z wyjątkiem dwóch, zostały zawieszane. Większość została wznowiona w pierwszej połowie 1982 r., ale ich redaktorzy zostali zobowiązani do przestrzegania tzw. „wartości socjalistycznych” oraz do reprezentowania polityki ekipy rządzącej. W związku z tym, na łamach prasy kobiecej, oficjalnie zainteresowanej problemami rodziny, życia codziennego i kultury, zaczęły pojawiać się teksty uzasadniające decyzję o wprowadzeniu stanu wojennego i objaśniające nową linię polityczną. Reprezentowały one różne gatunki dziennikarskie - od publicystyki po korespondencję z czytelniczkami. Szczególnie interesującym przykładem są (w dużej części sfingowane) listy do redakcji. Używane w nich metafory rozbicia rodziny, zdrady małżeńskiej, a z drugiej strony wewnętrznego spokoju, porządku i radzenia sobie służyły opisaniu rzeczywistości politycznej.

Kontekstem dla analizy strategii językowych wykorzystywanych dla celów propagandy politycznej na łamach magazynów kobiecych będą koniunktury polityki wobec kobiet i rodziny na początku lat 80.

Summary

This paper seeks to explore how the martial law and the politics of the 'new order' were pictured in Polish popular women's magazines at the beginning of the 1980s. After martial law was imposed on 13 December 1981, all but two press titles were suspended. Most of them were reinstated in the first half of 1982, but their editors were obliged to observe the so-called "socialist values" and to represent the policy of the ruling party. Therefore, in the women's press, officially interested in the problems of family, everyday life and culture, texts justifying the decision to impose martial law and explaining the new political line began to appear. They represented a variety of journalistic genres, from journalism to correspondence with readers. A particularly interesting example are (to a large extent) signed letters to the editorial office. The metaphors of family breakdown, marital infidelity and, on the other hand, internal peace, order and coping served to describe the political reality.

In my paper I will analyze language strategies used for political propaganda in the context of the shifts in party-state policies towards women and family in the early 1980s.

Dr Barbara Drapikowska
Akademii Sztuki Wojennej

**Idea zaangażowania kobiet na rzecz obronności kraju na łamach kobiecego czasopisma
„Dla przyszłości”**

*The issue of women's involvement in the defense of the country in the pages of the women's
magazine "For the future"*

Słowa kluczowe

służba wojskowa kobiet, idee proobronne, prasa przedwojenna

Keywords

women military service, pro-defense engagement, pre-war press

Streszczenie

W artykule przedstawiono wyniki analizy treści przedwojennego czasopisma dla kobiet „Dla przyszłości” pod kontem krzewienia idei zaangażowania kobiet na rzecz obronności kraju. Periodyk ten był wydawany przez kobiety – żołnierzy, które po zakończeniu I wojny światowej zostały odsunięte formalnie od spraw wojskowych. Przez cały okres dwudziestolecia międzywojennego toczyły batalię z ówczesnymi władzami o możliwość służby wojskowej poprzez liczne spotkania, szkolenie młodzieży, działalność na szczeblu pozarządowym. Czasopismo „Dla Przyszłości” pomimo, że nie było wydawane regularnie stanowi spuściznę aktywności pro obronnych ruchów kobiecych. Celem artykułu jest przedstawienie podstawowych założeń czasopisma oraz jego znaczenia dla idei zaangażowania kobiet w sprawy militarne.

Summary

The article presents the results of the content analysis of the pre-war magazine for women "For the future" in aspect of promoting the idea of women's involvement in the country defense. Periodical was published by women - soldiers who were formally removed from military matters after the end of the First World War. Throughout the interwar period,

they fight for the possibility of military service to women with their authorities. They organized numerous meetings, youth training, and activities at the non-governmental organizations. The magazine "For the Future", despite the fact that it was not issued regularly, is a heritage of pro-defensive women's movements. The aim of the article is to present the basic assumptions of the journal and its significance for the idea of women's involvement in military affairs.

Mgr Waldemar Barszczewski
Uniwersytet w Białymstoku

**Tematyka wyborów do samorządu terytorialnego w II Rzeczypospolitej na łamach
„Kobiety Współczesnej” w latach 1927-1934**
*Analysis of the issue of elections to local self-government in the Second Polish Republic in
the “Kobieta Współczesna” magazine in the years 1927-1934*

Słowa kluczowe

II Rzeczpospolita, równouprawnienie, samorząd terytorialny, wybory, czasopisma kobiece

Keywords

Second Polish Republic, equality, local self-government, elections, women's magazines

Streszczenie

Uzyskanie biernych i czynnych praw wyborczych przez kobiety w II RP pozwoliło im aktywnie uczestniczyć w wyborach do parlamentu i samorządu terytorialnego. Rozpoczęte od niedawna badania nad prasą kobiecą z lat 1918-1939 nie brały dostatecznie pod uwagę obecności problematyki aktywności politycznej kobiet na ich łamach. W dwudziestoleciu międzywojennym wychodziło wiele czasopism przeznaczonych dla kobiet z różnych warstw społecznych. „Kobieta Współczesna” ukazywała się w latach 1927-1934. Była elitarnym pismem społeczno-literackim przeznaczonym dla kobiet wykształconych. W publikowanych artykułach kładziono nacisk na równouprawnienie kobiet w życiu społeczno-politycznym. Analiza źródłowa tekstów zamieszczonych na łamach pisma pozwoliła ustalić, że niewiele uwagi poświęcało ono działalności przedstawicielek lokalnych samorządów. W artykule przedstawiono prawdopodobne powody braku zainteresowania redakcji czasopisma wyborami do samorządu terytorialnego.

Summary

Women in the Second Polish Republic were able to actively participate in the elections to the parliament and local self-government thanks to obtaining passive and active electoral

rights. Recent studies of the women's press in 1918-1939 did not take sufficiently into account how the political activity of women was described by these magazines. In the interwar period, there were many magazines for women from various social strata. The magazine "Kobieta Współczesna" existed in the years 1927-1934. It was an elite social and literary magazine intended for educated women. It published articles which emphasized the problem of equality of women in socio-political life. An analysis of the articles published in the magazine revealed that it paid little attention to the activities of representatives of local self-governments. The article presents probable reasons for the lack of interest of the magazine in local government elections.

Mgr Agnieszka Drozdowska
Uniwersytet w Białymstoku

O działalności Ligi Kobiet w okręgu białostockim (w świetle „Naszej Pracy”)

*About the activity of the Women's League in the Białystok district
(in the light of "Our Work")*

Słowa kluczowe

Liga Kobiet, Białystok, PRL, „Nasza Praca”

Keywords

Women's League, Białystok, PRL, "Our Work"

Streszczenie

Referat dotyczy aktywności oddziału Ligi Kobiet na terytorium województwa białostockiego w latach 1947-1989, jaką zapisano na kartach „Naszej Pracy” – miesięcznika/dwutygodnika Zarządu Głównego Ligi Kobiet. Pismo przeznaczone było do użytku wewnętrznego organizacji. Prezentowano w nim zasady i wskazówki funkcjonowania oddziałów Ligi Kobiet w terenie. Pismo zawierało informacje m.in. o liczebności składu osobowego białostockiego oddziału Ligi Kobiet oraz pracach podejmowanych przez Zarząd Wojewódzki w celu realizacji założeń wyznaczanych przez Zarząd Główny Ligi Kobiet. Analiza pisma pozwoliła zaobserwować aktywność białostockich działaczek w świetle wydarzeń politycznych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Summary

The paper concerns the activity of the Women's League branch in the territory of the Białystok Province in the years 1947-1989, which was recorded on the pages of "Nasz Pracy" - monthly / biweekly of the Main Board of the Women's League. The letter was intended for internal use of the organization. It presents the principles and guidelines for the functioning of the Women's League branches in the area. The letter contained information, among others about the size of the composition of the Białystok Women's Division and the work undertaken

by the Provincial Board in order to implement the assumptions set by the Main Board of the Women's League. The analysis of the magazine made it possible to observe the activity of Białystok activists in the light of the political events of the Polish People's Republic.

Mgr Urszula Ćwik
Uniwersytet w Białymstoku

Kobieta i polityka w PRL w świetle „Kobiety i Życia” po 1970 roku
A woman and politics in the Polish People's Republic in the light of "Woman and Life"
after the 1970s

Słowa kluczowe

„Kobieta i Życie”, kobiety, polityka, Polska Rzeczypospolita Ludowa, prasa kobieca

Key words

"Woman and Life", women, politics, Polish People's Republic, women's press

Streszczenie

Po 1970 roku coraz więcej kobiet podejmowało aktywność w sferze publicznej, m.in. w polityce. Problematyka aktywności kobiet w polityce była jednym z głównych tematów poruszanych w tekstach prasowych publikowanych na łamach „Kobiety i Życia”. Udział kobiet w przestrzeni politycznej był szczególnie mocno eksponowany w 1975 roku, który został ogłoszony przez Organizację Narodów Zjednoczonych „Międzynarodowym Rokiem Kobiet”. Sylwetki kobiet w polityce prezentowano również przy okazji kolejnych wyborów parlamentarnych i wyborów do rad narodowych. Redakcja „Kobiety i Życia” przedstawiała kandydatki do poszczególnych organów władzy oraz postulaty, które zamierzały wcielić w życie. W latach 1970 – 1989 liczba publikacji dotyczących kobiet aktywnych politycznie na łamach czasopism była uzależniona głównie od sytuacji gospodarczej i ogólnych zaleceń władz.

Summary

After 1970, more and more women were active in the public sphere, including in politics. The issue of women's activity in politics was one of the main topics discussed in the press articles published in "Woman and Life". The participation of women in the political space was particularly strongly exhibited in 1975, which was declared by the United Nations

"International Year of Women". Women's profiles in politics were also presented during the next parliamentary elections and elections to national councils. The editors of "Woman and Life" presented candidates for individual authorities and the postulates they intended to implement. In the years 1970 - 1989, the number of publications on politically active women in the magazine was mainly dependent on the economic situation and top-down recommendations of the authorities.

Mgr Justyna Zajko-Czochańska
Uniwersytet w Białymstoku

Problematyka polityki na łamach „Przyjaciółki” w latach 1970-1989.
Przegląd problematyki
Policy issues based on „Best Friends” in 1970-1989. Review of the problem

Słowa kluczowe

polityka, wybory, polityka w PRL, kobiety w polityce, „Przyjaciółka”

Keywords

policy, elections, politics in the PRL, women in politics, „Best Friends”

Streszczenie

Opracowanie ukaże problematykę polityki na łamach jednego z najbardziej popularnych czasopism kobiecych okresu PRL- „Przyjaciółki”. Badania obejmują treści ukazujące się w latach 1970-1989, ściślej do opracowania wykorzystano materiał prasowy ukazujący się na ok. 2 miesiące przed odbywającymi się wyborami parlamentarnymi, do wojewódzkich rad narodowych oraz prezydenckich, a także okres ok. 2 tygodni po nich. Na potrzeby artykułu wykorzystano metodę analizy zawartości prasy (według metodologii Walerego Pisarka), metodę jakościową oraz ilościową. Celem pracy jest ukazanie w jakim stopniu redakcja „Przyjaciółki” prezentowała zagadnienie szeroko rozumianej polityki w numerach swego pisma. W wyniku wstępnej analizy prasy ustalono iż, tematy polityczne nie były dominującą problematyką ukazującą się na łamach pisma, (choćby ze względu na charakter tygodnika), jednakże treści artykułów o charakterze politycznym wywierały duży wpływ na wiedzę i świadomość adresatek, które należały do osób mniej zainteresowanych światem polityki. Teksty ukazujące się w periodyku miały raczej charakter informacyjny oraz edukacyjny, pozbawione pogłębionej analizy i refleksji na dany temat.

Summary

The study will show the problems of politics in one of the most popular women's magazines of the People's Republic of Poland - " Best Friends". The research includes content published in the years 1970-1989, more precisely the press material used for the publication about 2 months before the parliamentary elections held, the voivodship national and presidential councils, and the period of about two weeks after them. For the purpose of the article, the method of press content analysis (according to the methodology of Walery Pisarek) was used, as well as the qualitative and quantitative method. The aim of the work is to show the extent to which the editorial staff of Przyjaciółka presented the issue of broadly understood policy in the numbers of his letter. As a result of the initial analysis of the press, it was established that the political topics were not the dominant issues appearing in the magazine (if only due to the character of the weekly), however, the content of political articles had a big impact on the knowledge and awareness of the addressees who were less interested the world of politics. The texts appearing in the journal were informative and educational in nature, lacking in-depth analysis and reflection on a given topic.

Dr Ewelina Podgajna
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

**Kobieta w polityce na łamach „Głosu Kobiety”, „Życia Kobiet” i „Wiciarki” –
dodatków do tygodników prasy ruchu ludowego w latach 1931-1939**
*Woman in politics on the pages of “Women's Voice” (“Głos Kobiety”), “Women's Life”
 (“Życia Kobiet”) and “Wiciarki”- supplements to the weeklies of the polish people's press
in 1931-1939*

Słowa kluczowe

prasa kobieca, ruch ludowy, ludowcy, chłopci, kobieta

Keywords

feminine press, folk movement, peasants, woman

Streszczenie

Prasa była ważnym czynnikiem formułowania i rozpowszechniania komunikatów politycznych. Znaczenie tego środka masowej komunikacji docenili ludowcy. „Głos Kobiety”, „Życie Kobiet” i „Wiciarka” to dodatki do prasy tygodników ruchu ludowego wydawanych w latach trzydziestych dwudziestego wieku. Artykuł miał na celu ukazanie roli kobiety w polityce. W latach trzydziestych ludowcy prowadzili aktywną agitację za świadomym udziałem kobiet w życiu politycznym. Zachęcano kobiety do kandydowania w wyborach, wskazywano na działy prac samorządowych, do których kobiety były szczególnie predestynowane. Ożywiony ruch kobiecy znalazł uznanie wśród przywódców ludowych. Zdawali sobie sprawę, że prasa pełniła funkcję informacyjną oraz edukacyjną, ponieważ określała tematykę zainteresowania odbiorców. Na łamach dodatków do prasy ruchu ludowego podejmowano różne zagadnienia i problemy, od politycznych przez gospodarcze, a także religijne i społeczne w tym wskazywano na rolę kobiet w życiu. Duży wybór tytułów, różnorodna tematyka, miały znaczący wpływ na rozpowszechnianie myśli politycznej ruchu ludowego a także wzmocnienie jego wewnętrznych struktur organizacyjnych.

Summary

The press was an important factor in the formulation and dissemination of political messages. The importance of this measure of mass communication was appreciated by the peoples. "Women's Voice" ("Głos Kobiety"), "Women's Life" ("Życia Kobiet") and "Wiciarki" are supplements to the press of weeklies of the popular movement published in the thirties of 20th century. The article aimed to show the role of women in politics. The peasants were actively agitating for the conscious participation of women in political life. Women were encouraged to stand for election, and the local self-government departments were pointed out, to which women were particularly predestined. The lively women's movement found recognition among the people's leaders. They realized that the press was an informative and educational function because it defined the subject of audience interest. In the pages of the additions to the press of the popular movement, various issues and problems were raised, from political to economic, religious and social, including the role of women in life. A large selection of titles, a variety of topics, had a significant impact on the dissemination of political thought and the strengthening of its internal organizational structures.